

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI, ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenkint egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Selyem utca, 202 szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetői pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

„Nyilvántár”-ban egy sor közlési díja 10 kr.

Hirdetések jutányos áron vetetnek fel.

Egyes szám kapható Szikés Antal könyvkereskedésben.

Küzdelem a létért.

Csalódik az, a ki azt hiszi, hogy a nemzetek csak akkor harcolnak egymással, a mikor a csataterén harcosaik véréket ontják. A küzdelem mindig foly és sokszor a béke idején ádázabban, mint nyílt háborúk. A fegyveres harc a legtöbbször ennek a rejtett háborúskodásnak csak egy-egy jelene, a mikor amúgy a küzdelem vagy meddő, vagy egyik másik félre nézve szembeszökően káros; ilyenkor az nyílt küzdelemben tör ki, mint a lassan, de annál hatalmasabban égő zsaratnok, ha új tápot nyer, lángban csap föl.

Europa népei ezzel a rejtett háborúskodással emészti magokat már évtizedek óta. A harc egyre tart és mindig nagyobb, mindig hevesebb csak hogy ennek a harcnak a neve közgazdasági küzdelem. Célja nem az, hogy a nemzetek egymás vérént ontsák, hanem csak hogy egymás életéjéért fogyasszák. Ez az igazi küzdelem a létért. Minden nemzet arra törekszik, hogy mentől jobban boldoguljon, s ha ebben valamely más nemzet útjában áll, igyekszik az akadályt egyfelől elhárítani, másfelől annak hasonlóképen akadályokat gördíteni haladása, fejlődése útjára. Tehát a maga hasznáért más népeknek ártani!

Ki ne látná újabb időben a vámsorompók felállításában s a nagymérvű vámemelésekben Európaszerte ezt az alap gondolatot. Németország, Franciaország, Svájc például a gabonára, lisztre, marhára oly vámoikat szabtak, hogy a magyar terményeknek teljes lehetetlen ez országba bejutni, vagy ha bejutnak, nálunk oly neveltséges csekély áron kell e terményeket adni, hogy a termelés már-már ki nem fizeti magát.

Mi más a román vámháború is, mint a kis Romániának harca velünk a közgazdasági téren, hogy iparcikkünk kizárásával dacolja ki nyers terményeinek behozatalát, hogy így a mi nyers terményeinknek versenyt csináljon? Vagy mi másra vezethető vissza az a jelenség, a mi most Németországban tapasztalható az orosz értékpapírok ellen, mint arra, hogy a német állam a zavarba hozott orosz pénzügyek helyzetét a maga javára igyekszik kizsákmányolni?

De ez mind rendin van. Hisz a küzdő felek egymásnak idegenek, sőt mondhatjuk egymásnak ellenségei. Hanem mit mondjunk ahhoz a gazdasági harchoz, a mely a velünk egy birodalmi kötelekben levő, s velünk egy vámterületet képező osztrák tartományokban foly ellenünk? Csehországban már régen nyíltan izgat a sajtó, és szervezkedik a társadalom a magyar termékek ellen. Ott rég kimondták a jelszót: nem kell magyar búza, magyar liszt, magyar bor! Most pedig, a mióta nyilvánosságra jutott, hogy a közlekedési miniszter pénzbírságra ítélte egy magyar vasúttársulatot, mivel az nem magyar, hanem osztrák iparcikkkel fedezte kocsiszükségletét, azóta egész Ausztriában, de legfőképpen Csehországban általános a készülődés minden ellen, a mi Magyarországból kerül ki.

Mi ebből a tanulság?

Az, hogy a népek közvéleményét mindig érdekők szabja meg! Továbbá az, hogy az így felidézett harcban nekünk is részt kell vennünk a magunk érdekében.

Nem szándékunk politikát csinálni. Hogy mi a teendő hivatalosan Ausztria és különösen Csehország ellen; hogy valjón ebből ellenzéki politikáinkkal a külön vámterületet kell-e kö-

vetelni, az a kormány és az államférfiak gondja. Hanem igen is van ennek az ügynek egy oldala, mely mindnyájunkat érdekel, mely mindnyájunk által megfigyelendő és ez az, hogy mint oda át a Lajtán túl jönnek látják a társadalmi térre vinni a közgazdasági harcot, úgy kell nekünk is, magyar társadalomnak, társadalmi úton érvényesíteni megunkat s ez úton védenünk érdekeinket.

Sokat, nagyon sokat halljuk emlegetni anyagi érdekeink felkarolásának szükségét; a választások előtt és alatt egész az unalomig hallottuk hangoztatni a magyar ipar elhanyagoltását. Álljanak most elő azok a hazafiak s mutassanak példát, ne hangzatos szónoklatokkal, hanem tettekkel, hogyan kell pártolni a magyar ipart. A tettek mezején szívesen követjük őket, ha megmutatják, hogy miképp kell kerülni az idegent s miképp kell keresni a magunkét.

Itt az ideje a mikor látjuk, hogy ellenünk szövölkeznek, egész társadalmunknak szövölkezni arra, hogy idegen terményt nem veszünk. De következeteseknek kell lennünk; a szövölkezést ki kell terjeszteni azon kereskedők ellen is a kik áruikat idegen forrásokból szerzik be, holott hasonló árut hazai gyárakban is kaphatnak. Mennyi árú, mennyi iparcikk van boltjainkban Ausztriából, Németországból stb. a melyek itthon beszerezhetők! Hanem kereskedőink megszokásból, kényelemszeretettel sőt sokszor vétkes könnyelműségből is ragaszkodnak régi bevásárlási forrásaikhoz. Az ilyenek ellen csak úgy lehet sikerrel küzdeni, ha a közönség maga öntudatosan, és következetesen lép fel.

Mindenütt foly a harc a létért. Folytassuk

TÁRCSA.

Bernát zsidó . . .

Bernát zsidó özvegy lánya
De kiállott az utcára!
Hosszan elnéz, mereng a távolba,
Mintha ottan édes vágya volna.

Talpig gyász a ruha rajta,
S mégis mosolyt rejt az ajka.
Ki is fogna sirni-ríni egyre
Csúnya, vén férj holtán keseregve!!

Felhők közül leskel a hold.
Eh! ki bánja azt, a mi volt!
Puha kárja ölelésre készen;
Tüzes ajka színültig méz léssen.

Es hogy elnéz a távolba,
Barna legény átkarolja.
„De megrezzent ez a hattyu-tested!
Csak nem bánod, hogy őt sirba tetted?”

Bernát zsidó özvegy lánya
A vén ferjét dehogyan bánja,
Barna legény kárpótolja érte;
Őszszel mennek az oltár elébe.

Bernát zsidó válla görnyed,
Majd elérni már a földet.

Nem is csuda! görnyesztí a bánat:
Apja lett egy hitesegett lánynak.

Betipeg a nagyszobába.
Dolyfós lánya már ott várja.
„Istentelen! hitünket elhagytad,
Apád átka fogni fog te rajtad!

„Csaljon meg a paraszt téged!
Soh' se legyen hites férjed!
Boldogságod ne legyen a földön;
Lakásodul szolgáljon a börtön.”

Bernát zsidó özvegy lánya
Magát csakugy veti hányja.
Nevet, kaczag öreg apja átkán.
Bernát zsidót megöli a látvány.

Bernát zsidó özvegy lánya
Áll a templom ajtajába.
Kuszált haját markolássza, tépi,
Mintha esze nem volna a régi.

Lakodalom napja van ma:
Barna legény lakodalma.
Templom előtt megállnak a népek;
Barna legény elsáppad, elképped.

Bernát zsidó özvegy lánya
Barna legény útját állja.
„Állj meg gyilkos! megölted a férjem!
Házasságot ígértél te nekem.”

Bernát zsidó özvegy lánya
Néz a börtön ablakára.
Nagyot sóhajt, köny rezeg szemében:
Barna legényt most viszik el éppen.

IRSAI JÓZSEF.

Uti jegyzetek.

IV*)

(Kántáló diákok. — A székeleykő. — Gyulafehérvár. — A székesegyház viszontagságai. — Sírabló. — Gardag könyvtár. — Szegény csillagvzsgáló.)

Maros-Ujvár megtekintése után a vaspályán a Maros vize folyásának irányában délnyugat felé indultunk. Az éj sötéte nem engedte meg azt, hogy Felvincz és Nagy-Enyedet, melyek mellett elhaladtunk, szemügyre vettük volna. Ezt tudva fájt nekem az, hogy előtte való nap, sehogy sem tudtam fogatot szerezni, hogy Nagy-Enyedre nappal értünk volna be s megtekinthetjük volna nevezetességeit. Az enyedi indóházban feltűnt egy szokatlan zenekarmesteri emelvény s körülötte egy csoport szék. Megtudtam, hogy ott az enyedi tanulók szoktak kántálni az utazó s az itt mulató közönséget mulattatván. Ez a szokás tudtommal egyetlen a maga nemében, azért említettem fel. Enyeden túl megviradt s feltárult előttünk Erdély egyik igen szép panorámája az Abrudbánya-zalathnai hegyvidék az égfelé meredező székeleykő hegygyel, mely ugyan nem valami rendkívül magas, de a Maros völgye felett szakgatott homokkő sziklaival felséges alakban tűnik fel. Maga a Maros völgye folyton szélesedik, míg Gyula-Fehérvár alatt egy gyönyörű síkka, a kenyérmezővé szélesült, mely köröskörül két-három sőt dél felé négyszeresen egymás felé emelkedő, impo-ans alakú hegyzergély által van körveve. A sík éjszaki részén, ott hol a Zalathna vidékéről kavicso medrébe rohanva hőmpölygő Ompoly folyócska a Marosba ömlik, emelkedik egy szelid dombon Erdély egykori metropolisa Gyulafehérvár. Maga a város a vár keleti oldalán közvetlenül a Maros mellett fekszik.

*) L. Szarvasi Lapok másod. évfolyam 49. 51. 52. sz.

fehát mi is a magunk hasznára. Mutassuk meg hogy nem csak szónokolni tudunk, hanem tenni is.

A járványos betegségek. különösen a cholera.

Járásunk területén a t. évben különféle járványos-ragályos betegségek (hályagos himlő, vörheny, kanyaró stb.) hoi kisebb, hoi nagyobb mérvben uralkodtak s megkövetelték aldozatukat.

Most meg már tartanunk kell a cholera-tól! De hát mi mindennek az oka? s mi az ellenszere?

A tapasztalat kétségbevonhatlanul azt bizonyítja, hogy a járványos kórok legkivált ott törnek ki, a hol semmi, vagy nem elegendő gondot fordítanak a tisztaságra, s ott pusztítanak legsűrűbben, a hol figyelemre nem méltatják. Ritkán terjednek tiszta helyekre s ha terjednek is, pusztító hatásuk megbénul a köztisztaságon s megőrlik a kellő magatartáson.

A cholera betegség önszármaszálilag Európában sohasem keletkezik, hanem időközönként huzoztatik ide más világrészből, de csak akkor, ha helyi és időbeli viszonyok kedveznek elterjedésének. A helyi viszonyok pedig ott kedveznek a cholera-nak, hoi sok a bomlásban levő szelvi anyag s folytonos a poshadás: egy szóval, hol nagy a piszok.

Ha tehát e más világrészben keletkező, piszokban sokasodó és terjedő nyavalyától megmenekedni akarunk, foganatosítanunk kell mindazon rendszabályokat, melyeket a köztisztaság tárgyában ugy a közintézkedésekre, valamint az egyéni öveljárásokra vonatkoznak.

A cholera hasonlít egy ellenséges hadie-thez, mely ha ellenfelet készületlenül meglepi, borzasztó pusztításokat okozhat; míg ellenben azoknak, kik kellő védekezéssel előre gondoskodtak, kevésbé árt hat.

A kik cholera járványt megfigyeltek, tapasztalták, hogy vannak könnyű, súlyos és halálos cholera megbetegedések; a ket első esetben kellő magatartás, megfelelő gyógykezelés segít, az utóbbi esetben nincs gyógyszer, nincs mentség. Ha tehát más nem is, de a feltétlenül halálos megbetegedések ösztönözhetnek a tevékenységre; annál inkább, mert viszonyaink közt nem tudhatjuk, ki milyen mértékben bir ellenálló képességgel, kit milyen mértékben lephet meg kitéréskor e kör. Épen ezért tegyük meg, tegye meg mindenki kötelességét, tehetsége, befolyása szerint; de ne csak felületesen — mert az kárba veszett munka lenne — hanem rendszeresen s következetesen: a tisztaságot ugy a lakásban, mint annak környékén; a testen, ruházatban szigoruan őrizzük meg, s az elfoglaltakkal, makacsokkal a hatóság őriztesse meg. Minden betegekkel szemben legyünk óatosak, elővigyázók: ápoljuk, gondozzuk, orvosoltassuk, de e mellett tegyük meg mindent a mi a betegség továbbterjedését megakadályozza.

Ha szigoruan, mindenre kiterjedőleg tesszük meg az övontézkedéseket, idővel megfogunk győződni, hogy a járványos-ragályos betegségek kevesbedni s lefolyásukban enyhülni fognak.

Levelezés.

T. Komlóson, 1887. aug. 1.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nem lesz talán érdektelen, ha a békésmegyei tanító egyesületnek f. hó 9-én T. Komlóson tartandó közgyűlésen megjelenni szándékozik s ugyszintén a tanügybarátok s más érdeklődők szives tudomásul veszik, hogy eltekintve magától a tanúságtól melyet a közgyűlés nyújtand. a rendezőség kellemes időtöltésről s élvezetről gondoskodni kedves kötelességének ismeri.

Tájékoztatóul csak annyit, hogy hétfőn, azaz 8-án délután 4 órakor Oroshazán az érkező vendégeket, a jelentkezők számához képest kellő szamu fogatokkal a komlósi fiók-egyesület egy-két tagja várni, a komlósi határnál pedig az egyházi és községi előjárók néhány tagja üdvözölni fogja.

T. Komlóson pedig kényelmes lakásról minden vendég számára gondoskodva leend s az érkező vendégek elszállásolása s az igazgatóbizottsági ülés megtartása után ismerkedési estély a „Komló” szálloda nyári helyiségében.

A gyűlés napján elsöben gyakorlati minta lecke a Horvath-féle iskolában s utána a már ismert program szerint a közgyűlés tartatik meg az ezen alkalomra külön berendezett Chövan féle iskolában.

Délben ugyancsak a Komló szálloda éttermében közebb, délután a község vezettségének s közelebbi vidékeinek megtekintése. Este 8 órakor a szétküldött meghívón jelzett sorozat szerint a testület tiszteletére s az országos tanítói árvalaház javára rendezendő tanzvizsgálommal egybekötött hangverseny, melyre ezuttal is azokat, a kik netán tívédésből meghívót nem kaptak volna s arra jogos igényt tartanak, ezenel tisztelettel meghívja a rendezőség.

Szerdán, azaz f. hó 10-én, reggeli 6 órakor kirándulás Mezőhegyesre, az ottani állami birtok beható megtekintése végett, melyre nézve a rendezőség érintkezésbe lépve az ottani állami gazdasági Nagyságos igazgatósággal, szerencsés volt ennek nemcsak a megtekintetés iránti szives készségét, hanem egyuttal azon lekötözö igéretét is kinyerni, hogy ottan könnyebb és biztosabb megtekintés végett kalauzról s kellő szamu fogatról gondoskodva leend.

Délben ugyanott a központi nagyszerű szállodában közebb, délután pedig bucsu s a vendégek viszaautazása.

Ezek után az érkező vendégeket előre is üdvözölve, hozzánk való szerencsés érkezésüket óhajtvá s öket örömmel várva

maradt tisztelettel

A rendezőség.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a

„SZARVASI LAPOK”

IV. évfolyamának III-ik negyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt. — kr.

Félévre 2 frt. 50 kr.

Negyedévre 1 frt. 25 kr.

Gyűjtőknek 5 előfizető után egy tisztelet-példánnyal szolgálunk.

A „Szarvasi Lapok” kiadó hivatala.

Ujdonságok.

— **Pályázat** A prot. egyházi lapok mai számában van meghirdelve a szarvasi fogymnasiunhoz szükséges egy rendes (math. term.) és egy segéd (modern philologiai) tanári állásra való pályázat, melyet lapunk jövő számában mi is közölni fogunk.

— **Ipariskolai értesítő** Vettük a szarvasi községi elsőfokú ipariskolának az 1887-ik tanévről szóló gondosan összeállított értesítőjét; közzéteszi Mihály József igazgató. Úgyes, — bár kissé rövidre szabott — értekezést irt benne Braesok István „A fegyelmezés kezelése az iparos tanoncokkal szemben” címmel. Állításunk minden pontjával egyetértünk s szinte sajnáljuk, hogy szakavatott tollával a fegyelmezésnek meg egyik-másik követelményére nem terjedt ki. Az értesítő további tartalma a következő: Hatóságok. Tanító testület. A tanítás terve. Órabeosztás. A tanulók névsora s mulasztásának kimutatása. Az iparos tanulóokra vonatkozó statisztikai adatok. A lefolyt tanév eseményei. Számadás az 1887-ik évről. Figyelmeztetés a jövő tanévre vonatkozólag. A tanító testület tagjai: Mihály József és Kuti Endre fogymn. tanárok, s Braesok István, Dankó Samu, Lichtenwerther Antal, Molnár János néptanítók. Beiratolt az év elején 223 tanuló; elmaradt 10. felmentetett 1, felszabadult 24, meghalt 2, s így az év végéig maradt 186. Magaviselet tekintetében volt 130 jó, aminél figyelemre méltó, hogy a III. oszt. összes tanuló „jól” vannak jellemezve, a mi az osztályfőosztályra való javulásnak jele. A III. oszt. különben ep a lefolyt tanéval lépett életbe. A kövizsgálaton jelen volt vizsgálo bizottság megalégedését fejezte ki a tanoncok haladása s magaviselete felett, kik között jutalmazásra 20 frt fordított. Összes kiadások összege 1337 frt 61 kr.

— **Külföldi utazás.** Scherer Benedek, B.-Gyulan lakó fiatal r. kath. elemi iskolai tanító, ki az öszi ket hónapi szünidőt rendszeren külföldi utazással tölti el, ez tden is köröton van, Németország, Sveitz, Bajor és Angolországokban, honnan már szelieles es tanúságos utleveleket közölt is töle a „Békés” című egyik megyei lap.

— **Uj orvos.** B.-Gyulan az orvosi kar egy jeles taggal szaporodott, ugyanis Zöldi János, egyik b.-gyulai ügyvéd, tehetséges és sok szép reményekre jogosító fia telepedett meg Gyulan, szülővárosában, mint gyakorló orvos, a budapesti Rökus kórházi és az egyetemi segéd orvosi állásokon több évig szerzett gyakorlati után.

— **Konzisztorium.** Stelezer Frigyes, kizsácsi lelkésznek, lapunkban is többször említett ügyelen a konzisz-

A mint a vasutról leszáltunk első törekvésünk volt, hazánk ezen egyik legnevezetesebb pontját közelebről megtekinteni. Tarsaságban egyenesen a vár felé tartott utunk. A mint az erődített kapun, mely már maga is imponans faragványával felkötli az utazó figyelmét, behatoltunk, a székesegyház nagy harangja épen megszólalt mely megható morajjával. „Talán csak nem a mi tiszteletünkre húzták meg” trefalozánk. Azt tudtuk, hogy nem azért szól, de azt nem tudtuk, hogy kiknek is szól hat? A vár piacán levő egy-egy nép csoport kíváncsian tekintett felénk s elesodalokozott, midön mi a székesegyház felé mentünk s nem mint ök hívek, hogy menni fogunk a képtalan felé. A rejtélyt megtudtuk: egy kanonok halt meg, annak szót a harang s minket meg a kanonok rokonainak tartottak, kiket vártak a halotthoz. Ezen ártatlan félreértés után vagy tárgyunk, a székesegyház feltarult előttünk a maga nagyszerűségében. A templom külseje mohette, magan viseli az ódonág jeleit. Nem csoda! építése messze a multba, a 12-ik századba visz vissza, bar egész határozottsággal nem tudni mikor épült. Föl van jegyezve, hogy a tatárjáráskor érte az első csapás, később 36 év mulva a vizaknai bíró Alárdi János Péter püspök által megöletvén, annak hassonnevű fia épen vasárnap az istenisztelet alatt ratört a templomra a szaszokkal és a helyszinén 200 embert, köztök több főpapot megölt s a templomot megrabolta. A Hunyadiak korában Hunyady János vallasos szelleműl áthatva sokat tett e templom emelésére. Szeretett öccsét nemes ifjabb Hunyady Jánost, ki a haza szolgálatában mult ki, itt temetteté s magának is temetkezést itt választott. A sarkophogok ott vannak még ma is a templomban. A Hunyady János sarkophagjának fedőjén hanyat fekvé egy szakalás férfi, bal kezében karddal s jobbában buzogánnyal, de ez már csonkán. Öltönye köpeny, s feje főveggel yan fedve. E sarkop-

hag mellett jobbról ifjabb Hunyady Jánosnak, balról a szerencsétlen Hunyady László hasonló kőkoporsóit láthatjuk. Ezekkel szemben a templom éjszaki oldalán Izabella királynő és fia János Zsigmond fehér kőbe faragott koporsói nyugszanak. Ezeket kivül e templomba temetkeztek Erdélynek szamos más nevezetes emberei. Izabellával együtt nyert sirt Fráter György is, kik éltükben soha nem tudtak egymás mellett megfárni, itt nyugodtak békében, de nem zavartalanul. E templomot választotte nyughelyéül Bethlen Gábor is, Erdély legnagyobb fejedelme. Méltán mondhatjuk tehát, hogy a gyulafehérvári templom Erdély jelesei valhalaja. Elszorul azonban szívünk, ha megtudjuk, hogy a sok nemes lélek pora nem maradt idők folytán békében. Gyulafehérvárt s a templomot nagy csapások 1601-ben midön Mihály olahországi vajda győzedelmekedett Bathori Zsigmondon, egyik vezére Rácz György ratört a fejedelmi palotára s a székesegyházra s azokat minden ékeiktől és kincseiktől megfosztották, kirabolták. A hajduk neki estek a sarkophagoknak, a halottak poráról leszedték az ékszereket s a hamvakat szétszórták. Idő multával egy hajdu Orsi Péter esztergomi varparancsnoknak Hunyady János vezéri botjával akart kedveskedni. „Hogyan tudnád bebizonyítani, hogy ez valóban Hunyady-é volt?” A hajdu jutalmat remélve három tanut állított elő, kik egyhangulag bizonyították, hogy előttük vette le az emlékről. Köszönöm, szölt a bajnok, hogy oly messzeföldről nekem hozád; de mivel oly szent porokat háborgatál, nem vagy méltó, hogy szívjad e hon levegőjét. Szölt s a hajdut megkötözöttve a Dunába vetteté. Az ősz Dunaba, mely lullámaival Esztergomot oltalmazza, bocsátá le a vezéri botot is, hogy az oltalmazza meg a szentségtelen kezektől. De nem ez volt egyedüli és nem is utolsó csapás, mely e templomot érte, kirabolták azt a törökök s elpusztította a tűz azon tul is. Maga a szilard

épitmény, négyszög kövekből emelve daczol az idő minden viszontagságaival már kétszavad óta. A templom magassága közel 20 méter, a torony pedig 45 m., a másik torony csak a templom falainak magasságáig emelkedik. A két torony közt van a főportálé, a felett a négy apostol szobra. A templom egy fő és két oldalhajóból áll. A hajók közt hat-hat oszlop tartja a nagyszerű boltozatokat. Az oszlopok fejei, az ablakok, ajtók stb mind faragott művek, sok rendkívül érdekes részletekkel. Egészben véve a gyulafehérvári székesegyház a román stíl egyik legbecesebb műemléke. Midön mindezekben, a mennyire idők engedé, gyönyörködünk volna, még egy nevezetességét tekintettük meg e helynek t. i. a Batthanesumot. Ez a püspöki könyvtár egy külön nagy épületben, mely egykor kolostori templom volt. A könyvtár igen gazdag 26 ezer kötetből áll és sok nevezetes kéziratot foglal magában. Hozza van csatolva egy ásvány- és egy éremgyűjtemény, meg egy csillagda, melynek fenntartására 30 ezer frtnyi alapítvány van rendelve s még is szünétel, nem működnek benne. Felmentünk a csillagdába is s nem bántuk meg. Kevés pontja van hazánkban, honnan oly gyönyörű kép kinalkoznék a szemlélőnek, mint innen. Alattunk a gyulafehérvári sik számtalan falujával s a tova kigyozódó Marossal, azon tul a kéklő hegysorok mindenfelé. Dél felé az erdélyi déli Kárpátok nagyszerű falazata 3500—3800 méternyi hegycsúcsaikkal. S egy-egy pont megszemlélésére kinalkozott a csillagda távcsöve is.

M. J.

(Folyt. köv.)

torium Mező Berényben akkép határozott, hogy fentne vezetett lelkész tartozik 400 frt pénzbírságot fizetni; az összes perköltségeket viselni, s az általa megsérteit feleket megkövetni. A felfüggesztéssel szennvedett károkt sem részeseül semmifele kárpótásban.

— **Üzlet megnyitása.** A Marcsák György halála folytán három hónapig zárva volt üzlettel ma egy hete nyitotta meg gyermekei, mint örökösök nevében — **Marcsák István** kereskedő. Az üzlet szép forgalmának ígérkezik az ügyes vezetés mellett.

— **Testesebb emberek** érdekeltén szólalunk fel a fürdőbe járók megbízásából ama forgó ellen, mely az egyik urasági lak előtt vigyáz az átjáró hidaoskara. Jól tudjuk mi, hogy az talicskák és egyéb vezedelmes állatok támadásait van hivatva ellenőrizni, de hatha forgó nélkül is tudnának illedelmet azok a talicskások, s más egyebek!

— **Távirda állomás.** B. Gyulán eddig a vasuti indóházhoz vezető Sugar-út elején levő távirda hivatal áttelepített a megyei székházzal szemben fekvő m. kir. postahivatal mellé, azzal egy épületbe.

— **Vesztett eb.** Szt.-Andráson a múlt hó 25-én egy vesztett eb az utcán kóboroltában több kutyát, egy sertést s Kis János helybeli lakosnak Erzsébet nevű 8 éves lánykáját mara meg. A leány s a malacz gyógykezelés alatt vannak, a megmarat ebeket pedig a vesztettel együtt agyonlőtték.

— **Forgószél.** A természet nem mindennapi játéka voltak szemtanúi a mezővárosi vasárosok. Egy hirtelen támadt forgószél egy 12 éves fiúnak kezéből kiragadván az esernyőt, azt ugyancsak jókora távolságra vitte el. Ott aztán egyet fordult s az esernyőt visszahozta előbbi helyére, de csak esalétkül, mert újból felkapta s újból elvitte, de már valamivel kisebb távolságra. Ott megint csak fordult, visszatért eredeti helyére honnan meg egész ragadta az első távolságra, onnan meg vissza a kiindulási pontra. Nagy néptömeg bámulta a játékot, alig adva hitelt szeméinek, mikor az esernyőt harmadszorra egész epen látta lesni kis távolban megszeppent gazdájától.

— **Orvcs választás.** Gyulavári községében a f. hó 1-én megtartott választás alkalmával — eddig Dorozsmani gyakorló járvány orvos — dr. Hódi János szentesi születésű lett egyhangulag megválasztva.

— **Adakozunk Petőfi-síremlékére!** A Petőfi emlék-egylet által, a fehéregyházi téren állítandó Petőfi-síremlék eszméje közel áll a megvalósuláshoz. Az emlék felállításának költsége azonban még meghaladja az egy-let által Erdélyben összegyűjtött tőkét, habár ez felül áll a 4.000 frton. Minthogy az egylet, a czélba vett síremlékben, hazánk nagy költsége iránt a magyar közönségben élő eleven kegyelethez méltó kifejezést ohajt állítani s e cél eléréséhez nagyobb összeg szükséges: kénytelen lett, eddigi szűkebb körétől kilépve, szélesebb körben a nagy közönség aldozatkétségéhez folyamodni. Mert Petőfi nemcsak azoké, kik naponként látják jeltelen sírhantját, hanem a nemzeté, melynek minden egyes tagja örömmel fog járulni, ha alkalom adatik a kegyelet eme munkájához. Hisszük, hogy a magyar közönség tényleg is bizonyítékát adja annak, hogy nagy fia és költséjével szemben, nem lett sem feledékeny, sem... hálátlan! A szíves adakozók Nagyságos Szoboszlav Károly megyei alispán, egyesületi alelnök nevére czimezve kegyeskedjének küldeni adományait.

— **Furcsa állapot.** B. Gyulán a városi rendőr főkapitány ellen, úgy a közigazgatási hatósághoz, mint a b-gyulai kir. törvényszékhez feljelentések adtak be — több gyulai polgar részéről, mely feljelentések, több siklásztási, bűnpalástolási és zsarolási esetekről tesznek említést. Ily kenyes természetű állítólagos bűncselekmények elkövetése alig tehető fel F. M. gyulavárosi rendőr főkapitányról, a mely ügyben a közigazgatási hatóság a vizsgálatot már el is rendelte s a melynek fogantatásával Popovics Szilvius, megyei I-ső aljegyzőt bízta meg; a kir. törvényszék pedig a hozzá beadott feljelentést áttette a királyi ügyészséghez, ez pedig áttette a megyei alispánjához. Ha csakugyan elkövetettek a feljelentett vádak, szomorú fényt vet a gyulai rendőrségi állapotokra, míg ha azok a rendőrkapitány személye elleni bosszi koholmányainak igazoltatnak a vizsgálat alapján — szinte szomorú jelenségként mutatkozik Gyula város társadalmi életén. A vizsgálat még nincs befejezve, melynek mikénti folyamataról alaposan mit sem tudhat a nagyközönség, de azt várja és pedig elég jogosan, hogy akár a vádlott, akár a vádló avagy a feljelentő fel is lesz elmarasztalendő, előbbi az állítólagos hivatalos vétségek elkövetése miatt — ha csakugyan azokat elkövette, az ellenkezők beigazolása esetén pedig az utóbbi, alaptalan rágalmas és a kedélyek felizgatása miatt, megfogja kapni (vagy egyik, vagy másik) a törvény szigora szerint kimért és megérdemelt büntetést.

— **Békésvármegye közigazgatási bizottsága** rendes havi ülését f. hó 8-án, hétfőn fogja tartani.

— **Vasúti vashíd.** B. Gyula és Sarkad között a Fehér-Körös folyón a vasutvonal mentén a nyár folyamán elkészült vas szerkezetű vashíd egész ünnepélyességgel f. év jul. hó 28-án, esőtörtökön átadták a közforgalomnak.

— **Még is látta valaki!** Egy zivatar sokat megzavar. Így történt a múlt hetekben is, hogy a fürdést estenként rendszeren gyakorló hölgyközönségünk egynapon lehangoltan tapasztalta, hogy a mai fürdésnek vége! Pedig hogy összebezték, milyen pompás lesz: egyszerre indulni az uszodába s egy két orai lubiczkolás után letátni a vacsorát a türelmetlenkedő férjnek és apáknak. Ámde csak ember tervez még akkor is, ha a hódolattal és imádatlall környezett nemhez tartozik. Az egre sötét felhők torlódnak, melyeket egymáshoz kapcsol a villámnak pillanatra látható vakító szalagja. Az összekorbaesott felhők a nagy tolongásban sűrűn fakadnak (bizonyosan egymás tükszemére léptek.) Odalent a földön zápor keletkezik, melyet a dühöngő szél felkavart porfelhővel igyekszik ellensúlyozni. A Körös hullámai szennyes áradattal borítatván, sötéten hóm-polyognak tova... Nem hiányzik egvább, minthogy a komor éj raterüse sötét leplet e siralmas képre. Csak-hogy ennek érkezése előtt tisztulni kezd a láthatár s lecsendesül a zivatar. A fürdeni végyott s arról a ma-napra már lemondott szépek közül ketten gyors elhatározásra kelnek. Üzenetet küldenek ide is, oda is, hogy a fürdést még is meg kell cselekedni. Csak-hogy mind-mennyen az a lesújtó válasz érkezik: „fajdalom, nem lehet, mert már vacsorádunk”. Nem tesz semmit: „gyerünk mi ketten”. És elindulnak zápor-mosta járdán nedves sikamlós padlón a fürdő felé. Ámde, hogyan jus-sanak le a mely iszapos parton? Egyszerű dolog. Kere-ztül mennek a „zöld fürdő” útján az udvaron, le a meredek lépcső legalsó fokáig. Csak-hogy onnan is bajos eljutni a főkölai vagy is mondjuk a „női uszodához”. Tudod mit írta? vessük le a cipőt. — A cipőt Jolánkám? — Igen. Hissz senki sem látja! A kimondott szót tett követi. Leülnek a szépek a friss mosású lépcső fokra s pillanattal alatt lent van a cipő, a harsnya. Jobb kézbe fogva a kicsit sáros lábbeli, ballal egy kissé fel-emelve a csicsóné szoknya, megindul a két szép az est szürkületben félve tekintgetve az iszapos parton, kicsit felsikoltva, ha vakító fehér labacskaik ábrandozó béka közelébe léptek s azt megugratták. Gyorsan iramodnak a karfás hidon át s pillanattal mulva ott lubiczkolnak a tükörben, hol senki sem látja... Jaj, de vissza ho-gyan? A lovgas világnézetű fürdő felajánlja a csol-nakot s át szállítja a kedves didergőket a lepcsőnek közelébe. Most mulatnak csak, hogy milyen érdekes volt ez a mai fürdés, és lám... milyen furcsa, hogy nem látta senki!... Pedig még is látta — valaki.

— **Élővíz csatorna.** B. Gyula városa csak nem kellő közepén vonul át az ugynevezett „Élővíz csatorna”, mely bizony legtöbb esetben inkább nevezhető volna „Holt vizes gödörnek”. Különösen sajátságosnak tűnik fel a kánikulai hőségben, hogy az intező körök oly keveset látszanak törődni ezen élővízzel, mert nagyon sok esetben álló poshadt viz bűzödik a lakások alatt elvo-nuló gödörben, hol még azon felül a cserző varga, meg a festő is igyekszik bent a város közepén azt még bűz-hódtebbé tenni; hiába védekezni így a betörni készülő cholera ellen, ha ily állapotok is megtüretnek, akkor mikor semmi akadály sem hozható fel az ellen, hogy e csatornába a Fehér-Körösből, a víznek ha nem is egészen szabad, de még is folytonos lefolyása megenged-hető ne lenne. Az év azon szakában, mikor úgy sincs valami nagy szükség bent a városban az élővízre, a mikor bent a városban az állóvíz úgy sem okoz bajt az egészségre ártalmas kigőzölgésével s a mikor a körös-menti községek és vidékek inkább kívannak téve az arvizveszedelmeknek, akkor van értelme, hogy az élő-vízcsatornában a víz folytonos fogyasában a zsúipek le-zárása által akadályoztassék, de ma a kánikulai hőségben, a mikor áldott friss víz az egyik legfőbb éltető elem, a mikor magán Békésen is, az arvizveszedelemnek leginkább kitett helyen is, ez élővízcsatornában bűzö-dik, zödül a víz, és minden veszedelem nélkül kényel-mesen folyton folytathatja az élővíz csatorna vize a Nagy-körösbe, ekkor, ily körülmények közt elzárni, ez mivel sem indokolható, és úgy Gyula, mint Csaba és Békés városok közönsége méltán s talán joggal elvárhatja az intező társulattól, hogy ha már máskor nem is, de le-galább a nyár forró napjai alatt az élővízcsatornában csakugyan élővíz folydogalja!

— **Gyűlések.** A kaszinó-egyesület múlt vasárnap tartott felévi közgyűlése Salacz Ferencz elnöklete s ese-kélszámú tagok részvéte mellett következő eredménnyel folyt le: a pénztáros felmutatván a pénztár jelen-legi állását, örömdetes tudomásul szolgált, hogy az egyesület pénzügyei eléggé rendezettek; hogy 94 rendes s 4 bejáró tag mellett függő adóssága nincs. Miért is azt határozza a közgyűlés — néhány ketesebb adós nevének törlése után — hogy a könyvtár is részesüljön némi összegben s hogy az „Ország-Világ” szépirodalmi, és a „Fliegende Blätter” élelzap is újból járassanak. Nevezetesebb mozzanata volt a közgyűlésnek Mikolay

Mihály igazgatójának — daczára a feleje hajló közbizal-omnak — Ieköszönése, a mi azonban előlegesen be-nem jelentetvén, csak a következő közgyűlésen fog tu-domásul vetetni. Ugyancsak a múlt vasárnap folyt volna le az óvodai közgyűlés, ha a számadások összeállításában nem merült volna fel akadály a miatt, hogy az óvoda az uralkodó járvány miatt közel másfél hónapig zárva lévén, a havi díjak beszedése nehézsé-gekbe ütközött. Ma lesz a gyűlés folytatása egybekötve a tisztújítással.

— **Nyári táncvigalom.** B. Gyulán a kereskedő ifjak önképző és betegsegélyező társulata, egy, a nép-kert helyiségében f. hó 6-án tartandó s tüzijátékkal egy-kekötött nyári táncvigalomra küldött szét meghívokat: mely hogy tegnap miként sikerült, arról csak lapunk jövő számában tehetünk említést.

— **Uj patikák.** Békésmegyében egyre ohajtanak szaporítani a gyógyszerárak számát, legközelebb is erősen dolgoznak új patikák engedélyezésének elnyeré-sén Seiler Dénes csabai lakos okleveles gyógyszerész K.-Tarcán Diószeghy Pál B. Gyulán, az Orlei-fele gyógyszerész gondnoka pedig Uj-Csabán, vagy is „Jami-nán” szándékoznak gyógyszerárt nyitni, ha engedélyt kapnak reá.

— **Meghívó.** „A tót-komlósi tanító fiók-egylet” a békésmegyei tanító egyesület közgyűlésének alkalmából Chován Kálmán zongora művész s bécsi zenetanár s mások szíves közreműködésével f. 1887. évi aug. hó 9-én a „Komló” szállodának nagy termében táncviga-lommal egybekötött jótékonyczelu hangversenyt rendez. Belépti díj: személyijegy 1 frt., családijegy 2 frt. A tiszta jövedelem „az orsz. tanítói arvház alapja” javára for-dítatik. Felülízetések a jótékonyczél érdekében közö-nettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A hang-verseny kezdete 8 orakor. A hangverseny sorozata: 1. Hymnus, énekl a helybeli dalárda. 2. Chopin: „Scherzo” „Bolesódal” és „Polonaise”, zongorán előadja Chován Kálmán ur. 3. Arany János egyik balladája, szavalja Nagy Sárolda kisasszony. 4. „Magyar népdalok” szedődn előadja Torkos István ur. 5. György Vilmos egyik beszély-keje, felolvassa Torók Mariska k. a. 6. Chován Kálmán: „Magyar hangulatok” és „Rhapsodia”, zongorán előadja a szerző. 7. „Olyan a te dalod” énekl a helybeli da-lárda. Tánc.

— **Ártézi kút** talán előbb fog szolgálni jó ivóvizet a b.-szentandrásiaknak, mint a szarvasiaknak; mert ott már közbeszed tárgyat képezi egy ártézi kútnak ásátása és szükségessége. Dicséret a b.-szentandrásiaknak!

— **Öngyilkosság.** Öcsödön Zsádon Mózesné szül. Ró-nyai Erzsébet önkézüleg — felakasztással — vetett véget életének. Állítólag férje durva bánásmódja kergette ha-lálba.

— **Gyilkosság.** Kondoros beszéltet magáról, persze nem lehet mindég jót. Most egy ott verekedés közben történt gyilkosságról kél szárnnya a hír Sinka István már elebb a koresmában duhajkodván Adamcsokkal, (Peczko András) onnan ittás állapotban utóbbiak lakására ment Ezt álomba merülve találván, megtámadta. Adamcsok fel-ébredve kezezügyébe akadt sámfát kapta föl s azzal úgy üte tarkón Sinkát, hogy az rögtön leszédült, s néhány nap mulva meg is halt. Boncsolása 4-én ment végbe.

— **Ipariskolai értesítő.** Vettük a csabai ipariskola 1886/7-ik tanévről szóló értesítőjét; közli Simkó István igazgató. Tartalma: I. Programm-értekezés Tyehár Károly, ev. tanítóól: Korunk némely követelménye az ipariskolával szemben. II. Az ipariskolai bizottság tagjai, III. A tanítói testület tagjai. IV. A tanterv és órabeosztás. V. Az évi tanítás eredménye. VI. Iskolai mulasz-tások. VII. Az iskola erkölcsi és anyagi helyzete. VIII. Statisztikai adatok. IX. A tanulók névsora és előmenetele. X. Rajz- és munkakiállítás eredménye. XI. Az 1887/8-iki iskolai évre vonatkozó utasítás. A tanító tes-tület tagjai: Simkó István, Nemet Lajos, Tyehár Ká-roly, Láng Gusztáv tanítók és Dávid Kornél s. Ielkész. A tanulók száma év elején 300; évközben felszabadult 37; évközben kilépett 23; ma adt tehát az év végén 240. Az ipariskolába a tanulók felvétele az 1887/8-iki tanévre szeptemberhő első két vasárnapján t. i. 4-én s 11-én történik.

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

A magyar kereskedő ifjak által Kolozsvárt aug. 14. 15-én

Báró Kemény Gábor ő nagy méltósága védnöksége, nagy-ságos Sigmund Dezső orsz. képviselő tiszteletbeli elnök-sége alatt tartandó harmadik országos congressusnak programja.

Első nap aug. 13-ikán.

1. Este 6 orakor az erdélyi részek egyes vidékeiről jövők fogadása és elszállásolása.

2. Este 9 orakor ismerkedési estély az Erzsébet-szálloda kerti helyiségében

Második nap aug. 14-ikén.

3. Reggel 7 órakor a Budapestről, Szabadkáról és Aradról indított külön-vonatokon érkező vendégek fogadása, díszbevonulás a városháza elé, hol Kolozsvár szab. kir. város polgármestere a vendégeket a város nevében üdvözi. Elszállásolás.

4. Reggel 9 órakor reggelizés Nagy Gábor helyiségében.

5. Dél előtt 10 órakor istentisztelet a főtéri nagy templomban.

6. Dél előtt 11 órakor a Congressus megnyitása a városi vígadó termében.

a) Alkalmi dal: előadja a kereskedő ifjusági dal-egylet.

b) Megnyitó beszédek.

c) Alakulás.

d) a napirend tárgyalása.

7. Délután 4 órakor díszbéd a polgári Lövéde nagytermében.

8. Este 7 órakor színházi díszelőadás.

9. Este 10 órakor ismerkedési estély az Ujvilág, Stadler és Erzsébet-szálloda kerti helyiségében.

Harmadik nap aug. 15-ikén.

10. Reggel 7 órakor reggelizés Nagy Gábor kerti

helyiségében. 11. Reggel 8 órakor megtekintése az erd. orsz. muzeumnak és a muzeumi régiségtárnak, kereskedelmi akadémiának és nagyobb tanintézeteknek, Mátyás király szülőháznak és a város többi nevezetességeinek.

12. Reggel 9 órakor a Congressus folytatása a napirend fennmaradt pontjainak tárgyalásával.

13. Délután 1 órakor társas ebéd az Ujvilág kerti helyiségében.

14. Délután 4 órakor nagy népzene a sétateren (a népzene programját külön közöljük).

15. Este 8 órakor fényes táncvizsga a Polgári Lövéde összes helyiségeiben, kettős zenekar mellett.

Napirend.

1. A magyar kereskedő ifjak országos szövetségének első közgyűlése.

Targysorozat ezen közgyűléshez: a) Elnöki megnyitó beszéd.

b) Jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése.

c) Az idei választmány és számvizsgálók jelentése s javaslataik tárgyalása.

d) A jövő évi költségvetés megállapítása.

e) Netaláni indítványok tárgyalása.

f) A tisztikar, választmány és számvizsgálók választása.

g) Elnöki zárás.

2. Kereskedelmi szakoktatás.

Előadó Kiss Sandor, a kolozsvári kereskedelmi akadémia igazgatója.

3. Kereskedelmünk magyarosításának eszközeiről. Előadó dr. Békéssy Károly.

4. A hazai ipar védelme a kereskedelemben.

Előadó Binder Lajos, erdélyrészi ipari felügyelő.

5. A keleti kereskedelemben való hivatásunkról.

Előadó Szerényi József, a brassói kereskedelmi és iparegyesület titkára, a „Brassó” szerkesztője.

6. Esetleg még bejelentendő előadások.

Meteorologiai észleletek.

Jul.	Csapadék.		Hőmérséklet.	
	Csabán	Szarvason	Csabán	Szarvason
22				24.2
23				21.8
24		ny		22.8
25				23.5
26				26
27				28.3
28		0.3		28.5

Felelős szerkesztő: Dr. Zsilinszky Endre

H I R D E T É S E K.

H I R D E T M É N Y.

Egy jókarban lévő ZONGORA

igen jutányos áron eladandó. Értekezhetni a tulajdonos Szendy Árpádnál, Szendy György tanár ur házában.

Én, Csillag Anna

185 centiméter hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajkiullást, elősegíti a hajnövekedést és erősíti a hajbőrt, uraknál elősegít egy teljes erős szakállnövekedést. rövid ideig való használat után a hajnak valamint a szakállnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megőrzi a korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy köcsög ára 50 kr. 1 frt. 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése, vagy postautánvétellel az egész világba.

CSILLAG és TÁRSA

Budapest, Király-utca 26. sz.

3-20

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb
savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ó fensége

József főherceg és ő felsége Milán szerb király
asztalán rendezetve italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumában is ép
ugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív
gyógyszerek bizonyított.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában,
fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKUTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványvíz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kapható: Réthy Sándor és Nyácsik Soma uraknál. 12-12

Az 1886-ik évi elszáll. 2.000.000 palack.

H I R D E T M É N Y.

A Belcei uton lévő ház

4 egymásba nyíló utcái szoba, két konyha, egy udvari szoba, kocsiszín, istálló és

egy bolthelyiséggel

kiadó vagy örök áron eladó. A feltételeket megtudhatni.

Fábriczky Soma,

kereskedőnél.